

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2014. gada 6. novembrī*

Publiskie iepirkumi — Vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principi — Direktīva 2004/18/EK — Pamatojumi izslēgšanai no dalības — 45. pants — Kandidāta vai pretendenta personiskā situācija — Personas, kas norādīta kā “tehniskais direktors”, obligātā deklarācija — Deklarācijas trūkums piedāvājumā — Izslēgšana no publiskā iepirkuma procedūras bez iespējas labot šo trūkumu

Lieta C-42/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 5. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 28. janvārī, tiesvedībā

Cartiera dell’Adda SpA

pret

CEM Ambiente SpA.

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Vajda [*C. Vajda*] (referents), tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretāre L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 15. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Cartiera dell’Adda SpA* vārdā – *S. Soncini, avvocato*,

— *CEM Ambiente SpA* vārdā – *E. Robaldo, P. Ferraris* un *F. Caliandro, avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Varone, avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *L. Pignataro-Nolin* un *A. Tokár*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 45. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.), ko groza ar Komisijas 2009. gada 30. novembra Regulu (EK) Nr. 1177/2009 (OV L 314, 64. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2004/18”).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Cartiera dell'Adda SpA* (turpmāk tekstā – “*Cartiera dell'Adda*”) un *CEM Ambiente SpA* (turpmāk tekstā – “*CEM Ambiente*”) jautājumā par pēdējās – kā līgumslēdzējas iestādes – lēmumu izslēgt būvniecības uzņēmumu pagaidu apvienību (turpmāk tekstā – “*ATE*”), kuru veido *Cartiera dell'Adda* un *Cologno Monzese SpA* (turpmāk tekstā – “*CCM*”), šai pēdējai sabiedrībai rīkojoties kā *ATE* pilnvarotai personai, no atlases procedūras tādēļ, ka *ATE* savam piedāvājumam nebija pievienojusi deklarāciju saistībā ar personu, kura ir norādīta kā *CCM* tehniskais direktors.

Athilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2004/18 1. panta 2. punkta d) apakšpunktā jēdziens “pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumi” šīs direktīvas nolūkiem ir definēts kā valsts līgumi, kuri nav būvdarbu vai piegādes līgumi un kuru mērķis ir II pielikumā minēto pakalpojumu sniegšana. II A pielikuma 16. punktā ir minēti “Uzkopšanas un atkritumu savākšanas pakalpojumi: sanitārijas un līdzīgi pakalpojumi”.
- 4 Atbilstoši Direktīvas 2004/18 2. pantam ar nosaukumu “Līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas principi”:
“Līgumslēdzējas iestādes pret visiem komersantiem izturas vienādi un nediskriminējoši un rīkojas pārredzami [pārskatāmi].”
- 5 Direktīvas 2004/18 45. panta ar nosaukumu “Kandidāta vai pretendenta personiskie dati” 1. un 3. punktā paredzēts:

“1. Valsts līguma dalībnieks nedrīkst būt tāds kandidāts vai pretendents, kas ar līgumslēdzējai iestādei zināmu galīgu spriedumu ir notiesāts viena vai vairāku turpmāk uzskaitīto iemeslu dēļ:

[..]

Šā punkta piemērošanas nosacījumus dalībvalstis paredz saskaņā ar saviem normatīvajiem aktiem un ievērojot Kopienas tiesību aktus.

Tās var atkāpties no pirmajā daļā minētās prasības sevišķi svarīgu vispārēju interešu labā.

Šā punkta vajadzībām līgumslēdzējas iestādes attiecīgā gadījumā pieprasa, lai kandidāti vai pretendenti iesniedz 3. punktā minētos dokumentus, un – ja tām ir šaubas par šādu kandidātu vai pretendentu personiskajiem datiem – turklāt var pieprasīt no kompetentajām iestādēm tādu informāciju par attiecīgo kandidātu vai pretendentu personiskajiem datiem, ko tās uzskata par vajadzīgu. Ja minētā informācija attiecas uz kandidātu vai pretendentu, kas nav reģistrēts tajā pašā valstī, kurā ir reģistrēta līgumslēdzēja iestāde, tad līgumslēdzēja iestāde var prasīt kompetento iestāžu palīdzību. Ņemot vērā tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā kandidāti vai pretendenti ir reģistrēti, šādus pieprasījumus attiecina

uz juridiskām un/vai fiziskām personām, tostarp – vajadzības gadījumā – uz sabiedrību direktoriem un citām personām, kam ir pārstāvības, lēmumu pieņemšanas vai kontroles pilnvaras saistībā ar konkrēto kandidātu vai pretendentu.

[..]

3. Turpmāk minēto līgumslēdzējas iestādes pieņem kā pietiekamu pierādījumu tam, ka uz konkrēto komersantu neattiecas neviens no gadījumiem, kas noteikti 1. punktā vai 2. punkta a), b), c), e) vai f) apakšpunktā:

a) attiecībā uz 1. punktu un 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu – izraksts no sodāmības reģistra vai, ja šāda izraksta nav, līdzvērtīgs dokuments, ko izsniegusi kompetenta tiesu vai pārvaldes iestāde izcelsmes valstī vai valstī, no kurienes ir attiecīgā persona, un kas pierāda, ka minētās prasības ir izpildītas;

[..]

Ja attiecīgā valsts šādus dokumentus vai apliecinājumus neizsniedz vai ja tie neaptver visus 1. punktā un 2. punkta a), b) un c) apakšpunktā norādītos gadījumus, tad tos var aizstāt ar zvērestu vai – dalībvalstīs, kuru tiesību akti zvērestu neparedz, – ar attiecīgās personas svinīgu deklarāciju kompetentai tiesu vai pārvaldes iestādei, notāram vai kompetentai profesionālajai vai aroda struktūrai izcelsmes valstī vai valstī, no kurienes ir attiecīgā persona.”

6. Minētās direktīvas 51. pantā ar nosaukumu “Papildu dokumentācija un informācija” ir paredzēts:

“Līgumslēdzēja iestāde var uzaicināt komersantus papildināt vai precizēt sertifikātus un dokumentus, kas iesniegti saskaņā ar 45. līdz 50. pantu.”

Itālijas tiesības

7. 2006. gada 12. aprīļa Likumdošanas dekrēta Nr. 163, ar kuru ir izveidots Būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu publiskā iepirkuma līgumu kodekss, piemērojot Direktīvu 2004/17/EK un Direktīvu 2004/18/EK (*decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE*) (2006. gada 2. maija GURI Nr. 100 kārtējais pielikums, turpmāk tekstā – “Likumdošanas dekrēts Nr. 163/2006”), 38. panta 1. un 2. punkts ir izteikti šādi:

“1. Šādas personas tiek izslēgtas no dalības publiskā iepirkuma būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu līgumu slēgšanas procedūrām, tām nevar piešķirt apakšlīgumu slēgšanas tiesības, kā arī ar tām nevar slēgt ar to saistītos līgumus:

[..]

b) attiecībā uz kurām notiek tiesas procesi, lai piemērotu kādu no preventīvajiem pasākumiem, kas minēti 1956. gada 27. decembra Likuma Nr. 1423 3. pantā, vai ir spēkā kāds no atteikuma pamatiem, kas paredzēti 1965. gada 31. maija Likuma Nr. 575 10. pantā; izslēgšana un aizliegums ir spēkā, ja notiekošais tiesas process attiecas uz īpašnieku vai uz tehnisko direktoru, ja runa ir par individuālu uzņēmumu; [..]

c) attiecībā uz kurām ir stājies spēkā notiesājošs tiesas spriedums, negrozāms notiesājošs nolēmums krimināllietā vai spriedums par soda piemērošanu saskaņā ar lietas dalībnieka prasījumiem atbilstoši Kriminālprocesa kodeksa 444. pantam par smagiem profesionāliem noziegumiem, kas rada kaitējumu valstij vai Kopienai; katrā ziņā izslēgšanas iemesls ir spēkā stājies notiesājošs tiesas

spriedums par vienu vai vairākiem noziegumiem, kas saistīti ar līdzdalību kriminālā organizācijā, korupciju, krāpšanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kā noteikts Kopienas tiesību aktos – proti, Direktīvas 2004/18/EK 45. panta 1. punktā; izslēgšana un aizliegums ir spēkā, ja spriedums vai dekrēts ir izdoti attiecībā uz īpašnieku vai tehnisko direktoru, ja runa ir par individuālu uzņēmumu; [..]

[..]

2. Kandidāts vai pretendents apliecina, ka tas atbilst noteiktajām prasībām, iesniedzot ar zvērestu apliecinātu rakstveida deklarāciju saskaņā ar prasībām likumdošanas un normatīvo aktu vienotajā tekstā administratīvo dokumentu jomā, kas ir apstiprināts ar Republikas prezidenta 2000. gada 28. decembra Dekrētu Nr. 445, un šajā deklarācijā norādot visas pret viņu pasludinātās kriminālsodāmības, ieskaitot tās, attiecībā uz kurām par to nav veikts ieraksts Sodū reģistrā. [..]”

- 8 Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 46. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja nepieciešams, 38.–45. pantā paredzētajos gadījumos līgumslēdzējas iestādes aicina pretendentu papildināt vai paskaidrot iesniegto sertifikātu, dokumentu vai deklarāciju saturu.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *CEM Ambiente* ar publisku uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā uzsāka konkursa procedūru, lai noslēgtu līgumu par papīra un kartona nodošanu, kas iegūti no savāktiem atsevišķiem sašķirotiem cietajiem sadzīves atkritumiem, laikposmam no 2011. gada 1. aprīļa līdz 2014. gada 31. martam. Šis līgums bija jānoslēdz ar pretendentu, kurš piedāvātu maksāt visaugstāko cenu par šī materiāla identiska daudzuma savākšanu atbilstoši detalizētajai kārtībai, kas bija precizēta ar šo procedūru saistītajās specifikācijās.
- 10 Jānorāda, ka šo specifikāciju, kuru viena kopija tika pievienota Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, 8. punktā ir paredzēta virkne pamatojumu izslēgšanai no dalības konkursa procedūrā. Tostarp ir dokumenta un/vai ar zvērestu apliecinātas rakstveida deklarācijas nepilnīgais vai prettiesiskais raksturs, ar ko ir paredzēts pierādīt vispārējo un speciālo prasību izpildi, izņemot tikai formālus pārkāpumus, kas nav izšķiroši piedāvājuma novērtēšanai, kurus ir iespējams labot.
- 11 Ar 2010. gada 21. decembra lēmumu *CEM Ambiente* izslēdza *AET* no minētās konkursa procedūras tādēļ, ka šis apvienības piedāvājumā nebija deklarācijas attiecībā uz *A. Galbiati*, kurš bija norādīts kā *CCM* tehniskais direktors, kas apliecinātu, ka pret viņu nav ierosināts neviens kriminālprocess vai ka viņam nav bijusi iepriekš kriminālsodāmība, kura stājusies spēkā, kā tas ir paredzēts Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 38. pantā. Tā kā no šīs pašas atlases procedūras tika izslēgts arī otrs – vienīgais – pretendents, *CEM Ambiente* atzina to par neizdevušos un uzsāka jaunu konkursa procedūru.
- 12 Uzzinot par lēmumu izslēgt *ATE* no pirmās atlases procedūras, *CCM* iesniedza *CEM Ambiente* deklarāciju, kurā tā precizēja, ka *A. Galbiati* nekādā veidā nav šajā pantā paredzētais šķērslis. Vēlāk tā arī norādīja, ka šī pēdējā minētā persona tika norādīta kā tehniskais direktors kļūdas pēc, jo viņš bija tikai *CCM* valdes loceklis bez jebkādam pārstāvības pilnvarām. Līdz ar to nekāda deklarācija saistībā ar Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 38. pantu neesot bijusi nepieciešama.
- 13 Tā kā *CEM Ambiente* uz to paziņojumiem neatbildēja, *Cartiera dell'Adda* un *CCM* vērsās iesniedzējtiesā ar prasību atcelt lēmumu par *ATE* izslēgšanu no pirmās konkursa procedūras un atsaukt paziņojumu par jaunas procedūras uzsākšanu. Ar 2011. gada 25. maija spriedumu minētā tiesa apmierināja šo prasību, tomēr noraidot lūgumu piešķirt līgumslēgšanas tiesības.

- 14 2011. gada 23. jūnijā *CEM Ambiente* pārsūdzēja šo spriedumu *Consiglio di Stato* [Augstākā administratīvā tiesa]. Nākošajā dienā *Cartiera dell'Adda* vērsās iesniedzējtiesā ar lūgumu izpildīt minēto spriedumu.
- 15 Ar savu 2012. gada 31. marta spriedumu *Consiglio di Stato* apmierināja *CEM Ambiente* prasību, uzskatot, ka tādas deklarācijas neiesniegšana, kāda bija šajā lietā, noteikti izraisa pretendenta uzņēmuma izslēgšanu no atlases procedūras, vismaz tad, ja – kā šajā lietā – *lex specialis* soda par šādas deklarācijas trūkumu ar izslēgšanu no šīs procedūras. Tā uzskata, ka minētā procedūra bija nevis par pienākumu papildināt vai izlabot pārkāpumu nepilnīgā vai kaut kādā veidā nepareizā dokumentā, bet par skaidru un vienkāršu obligātas deklarācijas neesamību.
- 16 Tiesvedībā iesniedzējtiesa par lūgumu izpildīt spriedumu *Cartiera dell'Adda* 2012. gada 26. jūnijā iesniedza memorandu, kurā tā, pirmkārt, uzskatīja, ka šim *Consiglio di Stato* spriedumam piemītošais *res judicata* spēks esot pretrunā Direktīvas 2004/18 45. pantam, un, otrkārt, lūdza vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 17 Ar 2012. gada 28. jūnija rīkojumu iesniedzējtiesa, konstatējot, ka tajā ir iesniegta arī prasība par zaudējumu atlīdzību, kas pamatota ar tās 2011. gada 25. maija sprieduma izpildes nokavēšanos, nolēma, ka šajā instancē lieta jāizskata saskaņā ar parasto procesuālo formu. *Cartiera dell'Adda* prasītais zaudējumu atlīdzības lielums ir vairāk nekā EUR 9 miljoni.
- 18 Iesniedzējtiesa būtībā jautā par to, vai Savienības tiesībām ir vai nav pretrunā tāda valsts tiesību normas – kuras mērķis ir transponēt valsts tiesības Direktīvas 2004/18 45. pantu – interpretācija, saskaņā ar kuru līgumslēdzējai iestādei ir jāizslēdz no konkursa procedūras pretendents, kurš dalības pieteikumā nav deklarējis, ka pret personu, kas ir norādīta kā tās tehniskais direktors, nav uzsākts kriminālprocess vai ka tai nav kriminālsodāmības šīs valsts tiesību normas izpratnē, pat ja šis pretendents var pierādīt, ka, pirmkārt, tehniskā direktora amats šai personai tika norādīts kļūdas dēļ un, otrkārt, ka šī persona katrā ziņā atbilda nosacījumiem, lai iesniegtu šādu pieprasīto deklarāciju.
- 19 Minētā tiesa savā prejudiciālajā nolēmumā turklāt norāda, ka Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 46. pantā norādītās līgumslēdzējas iestādes tiesības procedūras laikā pieprasīt paskaidrojumus vai papildinājumus, ko tā uzskata par nepieciešamiem, ir piemērojamas tikai šajā normā paredzētajos ierobežotajos gadījumos tādā veidā, ka šī līgumslēdzēja iestāde nevar brīvi turpināt procedūru gadījumā, ja šādas deklarācijas nav iesniegtas.
- 20 Turklāt iesniedzējtiesa apgalvo, tostarp atsaucoties uz spriedumiem *Kühne & Heitz* (C-453/00, EU:C:2004:17), *Kapferer* (C-234/04, EU:C:2006:178), *Kempter* (C-2/06, EU:C:2008:78), kā arī uz spriedumu *Fallimento Olimpiclub* (C-2/08, EU:C:2009:506), ka tādu valsts nolēmumu, kuram ir *res judicata* spēks, kā *Consiglio di Stato* 2012. gada 31. marta spriedums var nepiemērot, ja tas ir pretrunā Savienības tiesībām. Taču no Tiesas judikatūras izriet, ka pārbaude par dalības nosacījumu publiskā iepirkuma procedūrās izpildi ir jāveic pēc būtības – proti, ka ir jāpārbauda, vai noteiktie dalības nosacījumi procedūrās ir izpildīti, – ne tikai formāla veidā pārbaudot, vai visi administratīvie dokumenti, kas ir ietverti termiņā iesniegtajos piedāvājumos, ir pilnīgi. Nobeigumā iesniedzējtiesa jautā, vai Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 38. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts ir saderīgi ar Direktīvas 2004/18 45. pantu.
- 21 Šādos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* [Lombardijas reģionālā administratīvā tiesa] nolēma atlikt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Savienības] tiesībām ir vai nav pretrunā tāda interpretācija, saskaņā ar kuru gadījumā, kad kāds uzņēmums, kurš piedalās konkursa procedūrā, nav savā dalības pieteikumā norādījis, ka pret tā tehnisko direktoru nav uzsākts Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 38. panta 1. punkta b) un

- c) apakšpunktā paredzētais kriminālprocess un tam nav sodāmības, līgumslēdzējai iestādei minētais uzņēmums jāizslēdz no konkursa arī tad, ja pēdējais ir saprātīgi pierādījis, ka norāde “tehniskais direktors” tikusi iekļauta vienkāršas faktu kļūdas dēļ?
- 2) Vai [Savienības] tiesībām ir vai nav pretrunā tāda interpretācija, saskaņā ar kuru gadījumā, kad kāds uzņēmums, kurš piedalās konkursā, ir iesniedzis lietderīgu un saprātīgu pierādījumu, ka pret personām, par kurām jāiesniedz [Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006] 38. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētās deklarācijas, nav uzsākts minētajā pantā paredzētais kriminālprocess un tām nav sodāmības, līgumslēdzējai iestādei minētais uzņēmums jāizslēdz no konkursa, jo nav izpildīts viens no *lex specialis*, ar ko tika izsludināta konkursa procedūra, nosacījumiem?”
- 22 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2013. gada 18. jūlija rīkojumu iesniedzējtiesas pieteikums piemērot šīs lietas izskatīšanai Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punktā paredzēto paātrināto procesu tika noraidīts.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

- 23 *CEM Ambiente* un Itālijas valdība norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts saistībā ar prasību par iesniedzējtiesas sprieduma izpildi un prasību par zaudējumu atlīdzību par šo novēloto izpildi, kurš tomēr tika atcelts ar *Consiglio di Stato* 2012. gada 31. marta spriedumu, kam ir *res judicata* spēks, tādā veidā, ka jautājumu par to, vai lēmums izslēgt *ATE* no šīs atlases procedūras pamatlietā ir tiesisks, iesniedzējtiesa vairs nevar apstrīdēt šajā lietā, izskatot šīs minētās prasības. Tās no tā secina, ka šīs pēdējās minētās tiesas uzdotajiem jautājumiem ir hipotētisks raksturs un tāpēc tie nav pieņemami.
- 24 Šīs ieinteresētās personas arī norāda, ka iesniegtie jautājumi pamatojas uz faktiem, kas atšķiras no tiem, ko konstatējusi *Consiglio di Stato* savā 2012. gada 31. marta spriedumā. Tā faktiskais apstāklis, uz kuru balstīts pirmais jautājums, proti, tas, ka, norādot *A. Galbiati* tehniskā direktora amatā, ir pieļauta faktu kļūda, netika konstatēta šajā pēdējā minētajā tiesā. Kas attiecas uz otro jautājumu, iesniedzējtiesa nav norādījusi, ka tās minētie pierādījumi ir iesniegti ārpus termiņa.
- 25 Turklāt Itālijas valdība uzskata, ka uzdoto jautājumu priekšmets ir nevis Savienības tiesību interpretācija, bet pamatlietas faktisko apstākļu pārbaude. Faktiski jautājums ir par pārbaudi, vai bija izpildīti apstākļi, kas ļauj labot nepilnīgu dokumentu, ko *Consiglio di Stato* jau esot noliegusi.
- 26 Jāatgādina, pirmkārt, ka atbilstoši pastāvīgai judikatūrai ar LESD 267. pantu tiesām ir piešķirtas visplašākās iespējas vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka lietā, kuru tās izskata, rodas jautājumi par Savienības tiesību normu, kas nepieciešamas to izskatīšanās esošā strīda atrisināšanai, interpretāciju vai to spēkā esamības vērtējumu. Turklāt valsts tiesām ir brīva izvēle izmantot šo iespēju jebkurā tiesvedības brīdī, kuru tās uzskata par atbilstošu (spriedums *Bericap Záródástechnikai*, C-180/11, EU:C:2012:717, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Tiesa ir secinājusi, ka valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru tiesām, kas nelemj pēdējā instancē, ir saistoši augstākas instances tiesas sniegtie vērtējumi, nevar liegt šīm tiesām iespēju uzdot jautājumus par Savienības tiesību normu, uz kurām attiecas šie vērtējumi tiesību jautājumos, interpretāciju. Tiesa uzskatīja, ka tiesai, kas nelemj pēdējā instancē, jābūt iespējai brīvi uzdot Tiesai to interesējošos jautājumus, ja tā uzskata, ka vērtējums tiesību jautājumos, ko veikusi augstākas instances tiesa, varētu tai likt taisīt Savienības tiesībām neatbilstošu spriedumu (skat. spriedumus *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 25. un 27. punkts, kā arī *Interedil*, C-396/09, EU:C:2011:671, 35. punkts).

- 28 No tā izriet, ka *Consiglio di Stato* 2012. gada 31. marta spriedums, lai gan tam nav *res judicata* spēka atbilstoši valsts tiesībām, nevar būt par šķērslī tam, ka iesniedzējtiesa iesniedz prejudiciālus jautājumus Tiesai, ja tā uzskata, ka šis spriedums var būt pretrunā Savienības tiesībām.
- 29 Otrkārt, attiecībā uz iespējami hipotētisko prejudiciālo jautājumu raksturu jāatgādina, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesas atteikums lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējams tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar realitāti vai pamata lietas priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (it īpaši skat. spriedumu *Genil 48* un *Comercial Hosteleria de Grandes Vinos*, C-604/11, EU:C:2013:344, 26. punkts).
- 30 Šajā lietā nevar konstatēt, ka uzdotie jautājumi būtu hipotētiski. Tie ir uzdoti tiesvedībā, kurā *Cartiera dell'Adda* mērķis tostarp ir saņemt zaudējumu atlīdzību par novēlotu iesniedzējtiesas 2011. gada 25. maija sprieduma izpildi, ar ko tika atcelts *CEM Ambiente* lēmums izslēgt *ATE* no pamatlietā aplūkojamās atlases procedūras. Līdz ar to nešķiet, ka šie jautājumi par šāda izslēdzošā lēmuma saderību ar Savienības tiesībām nebūtu atbilstoši pamatlietas risinājumam. Turklāt, lai gan pastāv *Consiglio di Stato* 2012. gada 31. marta spriedums, nevar *a priori* konstatēt, ka šim strīdam ir zudis priekšmets.
- 31 Treškārt, attiecībā uz apgalvotajām neprecizitātēm un trūkumiem pamatlietas fakti izklāstā pietiek konstatēt – kā tas izriet arī no šī sprieduma 29. punkta –, ka tikai valsts tiesas ziņā ir definēt pamata lietā, kurā uzdoti šie jautājumi, esošos faktus un Tiesai nav jālemj par šajā ziņā veikto vērtējumu, ko veikusi valsts tiesa (šajā ziņā skat. spriedumu *van Delft* u.c., C-345/09, EU:C:2010:610, 114. punkts).
- 32 Visbeidzot ceturtkārt, no uzdoto jautājumu teksta izriet, ka iesniedzējtiesa lūdz Tiesai veikt nevis šī faktoloģiskā ietvara pārbaudi, bet interpretēt Savienības tiesības, kas tai ir lietderīgi vajadzīgas tai iesniegtā strīda atrisināšanai.
- 33 No iepriekš minētā izriet, ka prejudiciālie jautājumi ir pieņemami.

Par lietas būtību

- 34 Vispirms jānorāda, pirmkārt, ka, lai gan iesniedzējtiesa nepiemin Direktīvas 2004/18 45. pantu savu jautājumu tekstā, no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu un it īpaši no uzdoto jautājumu ievada rindkopas izriet, ka šī tiesa jautā, vai Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 38. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkti ir saderīgi ar šo 45. pantu.
- 35 Otrkārt, tikai otrajā jautājumā ir norāde uz to, ka uzņēmējs, kurš piedalās konkursā, nav ievērojis publiskā iepirkuma dokumentācijā, šī konkursa paziņojumā un specifikācijās saistībā ar pamatlietā aplūkojamo konkursa procedūru ietvertu normu. Tomēr divos jautājumos minētais izslēgšanas pamats ir tāds pats un – kā izriet no šī sprieduma 10. punkta – tas figurē līguma specifikāciju 8. pantā.
- 36 Līdz ar to jāuzskata, ka ar saviem jautājumiem, kurus ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/18 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj izslēgt uzņēmēju no konkursa procedūras tādēļ, ka šis uzņēmējs nav ievērojis publiskā iepirkuma dokumentācijā paredzēto pienākumu pievienot savam piedāvājumam – par ko draud izslēgšana no dalības konkursā – deklarāciju, saskaņā ar kuru pret personu, kas šajā piedāvājumā ir norādīta kā šī uzņēmēja tehniskais direktors, nav uzsākta krimināllieta vai tai nav kriminālas sodāmības, ja pēc piedāvājuma iesniegšanas termiņa beigām līgumslēdzējai iestādei ir paziņota šāda deklarācija vai ja ir ticis pierādīts, ka šīs personas norādišana par tehnisko direktoru ir notikusi kļūdas pēc.

- 37 Attiecībā uz jautājumu, vai Direktīva 2004/18 ir piemērojama pamatlietā minētajam publiskajam iepirkumam, Komisija tiesas sēdē uzskatīja, ka šis publiskais iepirkums ir pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums, ka to definē šīs direktīvas 1. panta 2. punkta d) apakšpunkts un uz to jo īpaši attiecas tās II A pielikuma 16. punkts.
- 38 Savukārt *CEM Ambiente* uzskata, ka šī publiskā iepirkuma priekšmets ir kustamā īpašuma pirkuma un pārdošanas līgums vai – ņemot vērā pienākumu apstrādāt atkritumus, kas rodas tā rezultātā – vismaz pakalpojumu koncesija. Līdz ar to Direktīva 2004/18 tam nekādā veidā nav piemērojama.
- 39 Pirmkārt, gadījumā, ja pamatlietā aplūkojamam publiskajam iepirkumam būtu piemērojama Direktīva 2004/18, kas jānovērtē iesniedzējtiesai, jāatgādina, ka tās 45. panta 1. un 2. punktā ir paredzēta virkne pamatojumu pretendenta izslēgšanai saistībā ar viņa personisko situāciju. Šī paša panta 3. punktā ir norādīts, kādi dokumenti līgumslēdzējai iestādei ir jāpieņem kā pietiekams pierādījums tam, ka šis pretendents nav minētajā 1. un 2. punktā norādītajā situācijā, izņemot šī paša 2. punkta d) un g) apakšpunktos minētās situācijas.
- 40 No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu neizriet, ka pamatlietā būtu apstrīdēta Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2003 38. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minēto izslēgšanas pamatu saderība ar šīm Direktīvas 2004/18 normām un pienākums iesniegt "ar zvērestu apliecinātu rakstveida deklarāciju", kas paredzēta šī panta 2. punktā. Tajā arī nav apstiprināts, ka pretendenta izslēgšana no publiskā iepirkuma tādēļ, ka tas nav ievērojis minēto pienākumu, pati par sevi ir pretrunā šai direktīvai. Savukārt iesniedzējtiesa apšaubā, ka ar Savienības tiesībām varētu būt saderīgs tas, ka šim pretendentam pēc sava piedāvājuma iesniegšanas vēlāk vairs nav iespējas izlabot to, ka viņš nav piedāvājumam pievienojis šādu deklarāciju, vai nu to paziņojot līgumslēdzējai iestādei, vai pierādot, ka norāde par konkrēto personu kā tehnisko direktoru ir kļūdaina.
- 41 Šajā ziņā nav strīda – kā izriet no publiskā iepirkuma dokumentācijas pamatlietā – ka, pirmkārt, šī uzņēmuma iesniegtajam piedāvājumam jāpievieno Likumdošanas dekrēta Nr. 163/2006 38. pantā minētā "ar zvērestu apliecinātā rakstveida deklarācija" attiecībā uz personu, kas ir norādīta kā attiecīgā uzņēmuma tehniskais direktors, pretējā gadījumā tas tiek izslēgts no konkursa procedūras, un, otrkārt, ka pēc tam ir iespēja labot tikai tīri formālus, nevis piedāvājuma izvērtēšanā nozīmīgus pārkāpumus.
- 42 Taču Tiesa jau ir nospriedusi, ka līgumslēdzējai iestādei ir stingri jāievēro pašas noteiktie kritēriji tādā veidā, ka tās pienākums ir izslēgt no publiskā iepirkuma procedūras uzņēmēju, kurš nav darījis zināmu dokumentu vai informāciju, kuras iesniegšana bija pieprasīta šī publiska iepirkuma dokumentācijā, pretējā gadījumā izslēdzot šo piedāvājumu no konkursa (šajā ziņā skat. spriedumu *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 40. punkts).
- 43 Uz šo strikto līgumslēdzēju iestāžu pienākumu attiecas vienlīdzīgas attieksmes princips un pārskatāmības pienākums, no kuriem tas izriet un kuriem tās ir pakļautas atbilstoši Direktīvas 2004/18 2. pantam.
- 44 Pirmkārt, vienlīdzīgas attieksmes princips pieprasa, lai pretendentiem būtu vienādas iespējas izteikt savus piedāvājumus, un tāpēc tas nozīmē, ka uz visu šo pretendentu piedāvājumiem jāattiecinā vienādi nosacījumi. Otrkārt, pārskatāmības pienākuma mērķis ir garantēt to, ka no līgumslēdzējas iestādes puses nepastāv favoritisma un patvaļības risks. Tas nozīmē, ka visiem konkursa procedūras nosacījumiem un kārtībai paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu vai specifikācijās jābūt formulētiem skaidri, precīzi un viennozīmīgi, tādā veidā, ka, pirmkārt, jebkuram saprātīgi informētam un parasti rūpīgam pretendentam tiek ļauts skaidri saprast to piemērojamību un tos interpretēt vienādi, un, otrkārt, līgumslēdzējai iestādei tiek ļauts efektīvi pārbaudīt, vai pretendentu piedāvājumi atbilst kritērijiem, kuri reglamentē minēto publisko iepirkumu (šajā ziņā skat. spriedumu *Komisija/CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 108.–111. punkts).

- 45 No tā izriet, ka tādos apstākļos kā pamatlietā Direktīvas 2004/18 45. pants kopā ar tās 2. pantu atļauj izslēgt pretendentu no procedūras tādēļ, ka tas nav pievienojis savam piedāvājumam ar zvērestu apliecinātu rakstveida deklarāciju attiecībā uz personu, kas šajā piedāvājumā ir norādīta kā tehniskais direktors. It īpaši tad, ja līgumslēdzēja iestāde uzskata, ka šis trūkums nav tikai formāls pārkāpums, tā nevar atļaut šim pretendentam vēlāk pēc noteiktā piedāvājuma iesniegšanas termiņa beigām labot šo trūkumu, lai arī kādā veidā tas būtu.
- 46 Turklāt tādos apstākļos šīs direktīvas 51. pantu, kurā ir noteikts, ka līgumslēdzēja iestāde var uzaicināt komersantus papildināt vai precizēt sertifikātus un dokumentus, kas iesniegti saskaņā ar 45. līdz 50. pantu, nevar interpretēt tādējādi, ka tas ļautu tai piekrist, ka jebkādā veidā tiek laboti šie trūkumi, kuriem būtu bijis jāizraisa viņa izslēgšana atbilstoši publiskā iepirkuma dokumentācijas skaidrajiem noteikumiem.
- 47 Otrkārt, gadījumā, kad publiskā iepirkuma līgums pamatlietā ir pakalpojumu koncesija, jāatgādina, ka, lai gan faktiski apstākļu laikā pakalpojumu koncesijas līgumus neregulēja neviena no tām direktīvām, ar kurām Savienības likumdevējs reglamentēja publisko iepirkumu jomu, tomēr tos slēdzošajām valsts iestādēm vispārīgi bija jāievēro LESD pamata noteikumi un it īpaši vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības princips (šajā ziņā skat. spriedumus *Parking Brixen*, C-458/03, EU:C:2005:605, 46.–49. punkts, kā arī *Wall*, C-91/08, EU:C:2010:182, 33. punkts) gadījumā, kad attiecīgajai pakalpojumu koncesijai bija zināmas starpvalstu intereses, tostarp ņemot vērā tās nozīmi un īstenošanas vietu (šajā ziņā skat. spriedumu *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* u.c., C-159/11, EU:C:2012:817, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 48 Tā kā pamatlietā esošajam publiskajam iepirkumam ir šāda interese, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai, no tā izrietošie vienlīdzīgas attieksmes princips un pārskatāmības pienākums nosaka, ka līgumslēdzējai iestādei – kā izriet arī no šī sprieduma 42. un 44. punkta – ir jāievēro pašas noteiktie kritēriji tādā veidā, ka tās pienākums ir izslēgt no publiskā iepirkuma procedūras uzņēmēju, kurš nav darījis zināmu dokumentu vai informāciju, kuras iesniegšana bija pieprasīta šī publiskā iepirkuma dokumentācijā, pretējā gadījumā izslēdzot šo piedāvājumu no konkursa.
- 49 Šajos apstākļos jākonstatē, ka tāda pretendenta kā *Cartiera dell'Adda* izslēgšana no pamatlietā esošā publiskā iepirkuma procedūras atbilst vienlīdzīgas attieksmes principam un pārskatāmības pienākumam kā LESD pamatnormai.
- 50 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2004/18 45. pants, to lasot kopā ar tās 2. pantu, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips un pārskatāmības pienākums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie atļauj izslēgt uzņēmēju no konkursa procedūras tad, ja šis uzņēmējs nav izpildījis konkursa dokumentācijā paredzēto pienākumu pievienot savam piedāvājumam deklarāciju – pretējā gadījumā tas tiks izslēgts no procedūras –, atbilstoši kurai pret šajā piedāvājumā norādīto tehnisko direktoru nav uzsākts kriminālprocess vai tam nav kriminālsodāmības, pat ja pēc termiņa piedāvājumu iesniegšanai beigām šāda deklarācija līgumslēdzējai iestādei tika paziņota vai ja ir ticis pierādīts, ka tehniskā direktora amats šai personai ir norādīts kļūdas dēļ.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 51 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospiež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, ko groza ar Komisijas 2009. gada 30. novembra Regulu (EK) Nr. 1177/2009, 45. pants, to lasot kopā ar tās 2. pantu, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips un pārskatāmības pienākums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie atļauj izslēgt uzņēmēju no konkursa procedūras tad, ja šis uzņēmējs nav izpildījis konkursa dokumentācijā paredzēto pienākumu pievienot savam piedāvājumam deklarāciju – pretējā gadījumā tas tiks izslēgts no procedūras –, atbilstoši kurai pret šajā piedāvājumā norādīto tehnisko direktoru nav uzsākts kriminālprocess vai tam nav kriminālsodāmības, pat ja pēc termiņa piedāvājumu iesniegšanai beigām šāda deklarācija līgumslēdzējai iestādei tika paziņota vai ja ir ticis pierādīts, ka tehniskā direktora amats šai personai ir norādīts kļūdas dēļ.

[Paraksti]